

Retinanın Vasküler Hastalıkları ve Güncel Yaklaşımlar

Editör

Uğur ACAR

©2023 Retinanın Vasküler Hastalıkları ve Güncel Yaklaşımlar

ISBN: 978-625-6429-37-6

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editör

Prof. Dr. Uğur ACAR

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Proje Koordinatörü

Meryem YAVUZ
(MediHealth Academy)

Grafik-Tasarım

Fatih Şamil ULUDAĞ
Furkan Selçuk AYDOĞDU
Özlem ESEN
(MediHealth Academy)

Baskı-Cilt

Ankara Özgür Matbaacılık Basım Yayın Dağ. San. Tic. A.Ş.
1250 Cadde No: 25 Ostim OSB Yenimahalle / Ankara
Sertifika No: 46821

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05-15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

İçindekiler

Bölmüler.....	i
Yazarlar.....	iii
Önsöz.....	vii

BÖLÜMLER

1. Bölüm Retinanın Vasküler Embriyolojisi ve Anatomisi.....	1
A. Diyabetik Retinopati ve Diyabetik Maküla Ödemi	
A1. Diyabetes Mellitus Epidemiyolojisi ve Komplikasyonları.....	7
A2. Etiyopatogenez.....	13
A3. Epidemiyoloji, Prevalans ve İnsidans.....	19
A4. Diyabetik Retinopati Kliniği ve Sınıflaması.....	27
A5. Diyabetik Retinopati Tedavi Yaklaşımları.....	35
A6. Diyabetik Retinopati: Cerrahi Tedavi.....	43
A7. Diyabetik Maküla Ödeminde Patofizyoloji, Sınıflama ve Klinik.....	51
A8. Diyabetik Maküla Ödeminde Multimodal Görüntüleme.....	57
A9. Diyabetik Maküler Ödeminde Lazer Tedavisi.....	69
A10. Diyabetik Maküla Ödeminde Anti-VEGF Tedavi.....	75
A11. Diyabetik Maküla Ödeminde Steroid Tedavisi.....	83
A12. Diyabetik Maküla Ödemi Olgularında Tedaviye Yanıtsızlık ve Çözüm Yolları.....	89
A13. Diyabetik Maküla Ödemi: Cerrahi Tedavi.....	95
A14. Diyabetik Maküla Ödeminde Yeni Gelişmeler ve Yeni İlaçlar.....	101
A15. Diyabetik Papillopati ve Ayırıcı Tanısı.....	111
A16. Diyabetik Maküla Ödeminde Kök Hücre Tedavisi.....	117
A17. Diyabetik Maküla Ödeminde Gen Tedavisi.....	121
B. Santral Retinal Ven Tıkanıklığı	
B1. Etiyopatogenez.....	127
B2. Epidemiyoloji, Prevalans ve İnsidans.....	131
B3. Genetik ve Risk Faktörleri.....	135
B4. Klinik Tanı ve Sınıflamalar.....	141
B5. Lazer Tedavisi.....	147
B6. Anti-Vasküler Büyüme Faktörü Tedavileri.....	151
B7. Steroid Tedavisi.....	159
B8. Yeni Gelişmeler ve Yeni İlaçlar.....	165

C. Retinal Ven Dal Tıkanıklığı

C1. Etiyopatogenez	169
C2. Epidemiyoloji, Prevalans ve İnsidans	175
C3. Genetik ve Risk Faktörleri.....	179
C4. Klinik Tanı ve Sınıflamalar	185
C5. Lazer Tedavisi	191
C6. Anti-VEGF Tedavisi	197
C7. Steroid Tedavisi	205
C8. Yeni Gelişmeler ve Yeni İlaçlar	209

D. Retinal Vasküler Tıkanıklıkları

D1. Multimodal Görüntüleme.....	213
D2. Tedaviye Yanıtsızlık ve Çözüm Yolları.....	219
D3. Cerrahi Tedavi	227

E. Retinal Arter Tıkanıklığı

E1. Etiyopatogenez	237
E2. Epidemiyoloji, Prevalans ve İnsidans	243
E3. Risk Faktörleri ve Genetik.....	247
E4. Klinik Tanı ve Sınıflamalar	255
E5. Multimodal Görüntüleme.....	261
E6. Tedavi Yaklaşımları.....	267

F. Hipertansif Retinopati .....

G. Non-arteritik İskemik Optik Nöropati .....

H. Arteritik Anterior İskemik Optik Nöropati.....

I. Oküler İskemik Sendrom.....

J. Hemoglobinopatiler .....

K. Retinanın Vasküler Anomalileri (Makroanevrizma, Telenjektaziler, Coat's Hastalığı) .....

L. Prematüre Retinopatisi

L1. Etiyopatogenez	325
L2. Epidemiyoloji, Prevalans ve İnsidans	329
L3. Genetik ve Risk Faktörleri.....	335
L4. Klinik Tanı ve Sınıflandırma.....	341
L5. Tarama ve Takip	351
L6. Muayene Yöntemleri ve Güncel Görüntüleme Yöntemleri	357
L7. Ablasyon Tedavileri.....	367
L8. Anti-VEGF Tedavisi	375
L9. Cerrahi Tedavi	381
L10. Diğer Tedavi Yöntemleri	391
L11. Ayırıcı Tanısı.....	399
L12. Kısa ve Uzun Dönem Komplikasyonları.....	407

Dizin	411
-------------	-----

Yazarlar

Abdlmutalip YILDIRIM

anlurfa Eēitim ve Araştırma Hastanesi, anlurfa

Adife Gamze AKYÜZ DURSUN

Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi, Kırıkkale

Ahmet Alp BİLGİÇ

Saēlık Bilimleri Üniversitesi Dıkapı Yıldırım Beyazıt Eēitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara

Ali Mert KOÇER

Ulucanlar Göz Eēitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara

Armaēan ÖZGÜR

Ankara Bilkent ehir Hastanesi, Ankara

Ata BAYTAROēLU

Uak Eēitim ve Araştırma Hastanesi, Uak

Atakan ACAR

Kocaeli ehir Hastanesi, Kocaeli

Ayna SARIYEVA ISMAYİLOV

Bursa Yüksek İhtisas Eēitim ve Araştırma Hastanesi, Bursa

Aynur HACISALİHOēLU

Saēlık Bilimleri Üniversitesi Kartal ehir Hastanesi, İstanbul

Aynura SARIYEVA AYDAMIROV

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eēitim ve Araştırma Hastanesi, Antalya

Aysun YÜCEL GENÇOēLU

Haydarpaşa Numune Eēitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul

Aye BOZKURT OFLAZ

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Konya

Aye ÖZPINAR

İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul

Betül SAYLIK

Kars Harakani Devlet Hastanesi, Kars

Burak ÖZKAN

Yunus Emre Devlet Hastanesi, Eskişehir

Burcu YCEKUL

Saēlık Bilimleri Üniversitesi Haseki Eēitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul

Caner ÖZTÜRK

Hitit Üniversitesi Erol Olçok Eēitim ve Araştırma Hastanesi, Çorum

Retinanın Vasküler Hastalıkları ve Güncel Yaklaşımlar

Dilan ÇOLAK

Özel Medicana Ataköy Hastanesi, İstanbul

Dilber ÇELİK YAPRAK

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kartal Dr. Lütü Kırdar Şehir Hastanesi, İstanbul

Duygu İNCİ BOZBIYIK

Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Tepecik Eğitim Araştırma Hastanesi, İzmir

Duygu TOPAKTAŞ EMEKLİ

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adana

Elif YUSUFOĞLU

Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi, Elazığ

Emine Gökçen BAYUK

Şanlıurfa Balıklıgöl Devlet Hastanesi, Şanlıurfa

Erdem DURSUN

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kırıkkale

Fatih KOÇ

Konya Numune Hastanesi, Konya

Fuat YAVRUM

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Antalya

Furkan ÇİFTÇİ

Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Mersin

Gökhan ÇELİK

Mersin Tarsus Devlet Hastanesi, Mersin

Gölgem ÇETİN DORA

Sincan Eğitim Araştırma Hastanesi, Ankara

Gülşah TEZCAN

Ağrı Patnos Devlet Hastanesi, Ağrı

Güzide AKÇAY

İstanbul Kartal Dr. Lütü Kırdar Şehir Hastanesi, İstanbul

Halil Emre ÖZDEMİR

Adana Yüreğir Devlet Hastanesi, Adana

Halit ÖCAL

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Van Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Van

Hüseyin Buğra TÜRK

Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara

İlayda KORKMAZ

Kars Harakani Devlet Hastanesi, Kars

İrem GÜNEŞ

Bilecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Bilecik

Kâmile DEMİR

Konya Şehir Hastanesi, Konya

Kübra GÜL ÖLKE

Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Mersin

Kübra KAHRAMAN KOÇ

Şanlıurfa Balıklıgöl Devlet Hastanesi, Şanlıurfa

Meltem KILIÇ*Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara***Merve SUBAŞI***Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi, Van***Meryem Feyza ÇİÇEK***Hatay Hassa Devlet Hastanesi, Hatay***Mesut ÖZDEMİR***Sivas Numune Hastanesi, Sivas***Muhammed BATUR***Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi, Van***Murat ARICI***Beyoğlu Göz Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, İstanbul***Mustafa AKSOY***Adana Yüreğir Devlet Hastanesi, Adana***Mustafa EROĞLU***Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adana***Nazan ACAR ESER***Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Ulucanlar Göz Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara***Nazlı HACIĞAOĞLU***Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi, İstanbul***Numan ERASLAN***Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara***Onur FURUNDAOTURAN***Kars Harakani Devlet Hastanesi, Kars***Osman ÖZEN***Polatlı Duatepe Devlet Hastanesi, Ankara***Özlem AYDIN ÖNCÜ***Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul***Pamuk Betül ULUCAN ATAŞ***İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir***Pınar İNAN***Konya Seydişehir Devlet Hastanesi, Konya***Rumeysa BİLMEZ TAN***Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van***Salih KOÇ***Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Şanlıurfa***Serhat EKER***Isparta Yalvaç Devlet Hastanesi, Isparta***Sezer HACIĞAOĞLU***Özel Dünyagöz Ataşehir Hastanesi, İstanbul***Suzan DOĞRUYA***Uşak Üniversitesi, Uşak***Sümeyra KÖPRÜBAŞI***Sancaktepe Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul*

Retinanın Vasküler Hastalıkları ve Güncel Yaklaşımlar

Şule Nur ACAR DUYAN

Konya Şehir Hastanesi, Konya

Tuğba AYDOĞAN GEZGİNASLAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul

Ulviye KIVRAK

Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi, İstanbul

Yusuf AYAZ

Akdeniz Üniversitesi, Antalya

Yücel ÖZTÜRK

Dünya Göz Hastanesi

Zeynep KATIPOĞLU

Balıkesir Atatürk Şehir Hastanesi, Balıkesir

Önsöz

Sevgili Meslektaşlarım;

Retinanın vasküler hastalıkları günlük pratiğimizde sıkça karşılaştığımız retinal patolojilerin en başında gelmektedir. Tüm göz hastalıkları uzmanlarının tanı ve tedavide gösterdikleri gayretlere rağmen ileri düzeyde ve ciddi görme kayıplarına sebep olma potansiyeline sahiptirler. Özellikle hareketsiz yaşam, sağlıksız beslenme, genetik faktörlerin etkisiyle diyabetes mellitus, hipertansiyon, hiperlipidemi ve obezite sıklığında artış yaşanmaktadır. Ülkemiz ne yazık ki Avrupa'da diyabet insidansı en hızlı artış gösteren ülkesi olmuştur.

"Retinanın Vasküler Hastalıkları" isimli bu kitabı alanında uzman, genç akademisyenlerimizin yardımıyla bu konudaki güncel bilgiler ışığında ve literatür desteğiyle hazırlamaya çalıştık. Uzmanlık eğitimi alan tüm araştırma görevlilerinin, tüm göz hastalıkları uzmanlarımızın ve retina alanına ilgi duyan tüm meslektaşlarımızın ellerinin altında bir kaynak niteliği taşıyan bir eser olmasını amaçladık.

Kitabın yazım sürecindeki teşvikleri, dizgi ve mizanpaj aşamasındaki özenleri dolayısıyla MediHealth Academy yayınevine, içerik konusundaki önerileri ve desteklerinden dolayı Prof. Dr. Mehmet Çıtırık ve Prof. Dr. Aydın Çıfci'ye teşekkürü bir borç biliriz.

Özellikle genç meslektaşlarıma faydalı olması dileğiyle.

Prof. Dr. Uğur ACAR
Konya, 2023